

Madžari so bili zasedli že dober del mesta Lendave, ko so priskočile našim slabim okupacijskim silam rezerve na pomoč. Posebno sta se izkazali 2 srbski četi (kompaniji), katerima se je posrečilo, potisniti v boju na nož Madžare iz Dolnje Lendave do demarkacijske črte nazaj. V teh bojih so zajeli Madžari enega našega kapetana in 7 mož; te so odvedli preko demarkacijske črte; tam so jih oropali; drugi dan so nam jih vrnili najbrž na višje povelje.

Posebna nevarnost je pretila v teh pogibelnih urah našemu uradništvu. Del okraja Lendave je bil prevzet pod upravo deželne vlade za Slovenijo. Doljna-Lendava je sedež politične oblasti, okrajnega sodišča, davčnega urada, mestne občine (slov. gerenta), oddelka državne policije, žandarmerijske postaje in finančne straže. V kritičnih urah je bilo mesto že popolnoma obkroženo od sovražnikov; istotako tudi $\frac{1}{4}$ ure od mesta oddaljeni kolodvor, in gotovo bi bilo uradništvo prvo, nad katerim bi se domače prebivalstvo hotelo maščevati. Med našim uradništvom se nahaja tudi bivši ptujski sodnik in sedanjí predstojnik okrajnega sodišča v Dolnji-Lendavi, gospod dr. Milko Gaber, ki živi že nekaj mesecev s svojo rodbino v tem eksponiranem mestu. Pripomni se, da leži Lendava samo 3 km od demarkacijske črte, da je izpostavljena vsak čas nevarnosti zavzetja po sovražniku, ki si ob demarkacijski črti v zadnjem času utrjuje pozicije z artilerijskimi postojankami. V interesu naše stvari bi bilo, da bi posvečali naši uplivni krogi temu iredentističnemu kotičku našega novopridobljenega ozemlja več pozornosti, drugače nas mogoče drugič potisnejo Madžari z jakimi silami do Mure nazaj. Trda vojaška pest bodi tudi opora za našo tamošnjo upravo, ki mora prospevati samo tedaj, če bo imela zaslombo v solidni milici. Prebivalstvo Doljne Lendave in del njenega okoliškega prebivalstva je madžarsko in nam je skozi in skozi sovražno; dokazano je, da je bil napad 29. novembra v jutro provociran po Lendavčanih samih, da je občinstvo v sovraštvo proti Slovencem na naše vojaštvo iz oken streljalo. Naše budne oblasti so bile vsled tega primorane, z ozirom na naše uradništvo in državne interese ugledne meščane mesta Doljne Lendave internirati.

Danes so razmere v teh obmejnih krajih zopet urejene; Madžari so potisnjeni preko demarkacijske črte.

Trezna, ne preradikalna politika nam pridobi simpatije neprijaznih meščanov; kmečko in okoličansko prebivalstvo pa bo videlo v nas rešitelje od boljševeške dobe samo tedaj, če ne bodo več med njimi, — kot je to žal danes, — živeli vojaki, ki plenijo, kradejo in ropajo, temveč ljudje, ki spoštujejo tujo lastnino.

Gospodarstvo.

Novi bankovci. Ldu. Beograd, 7. decembra. Poslednje dni so pričele dohajati večje množine bankovcev narodne banke, ki se izdelujejo v Parizu. Konec tega meseca jih bo gotovo za dve milijardi. Ako se sedaj ob markiranju konstatira, da v prometu ni več kron, nego je predvideno, potem se bodo krone meseca januarja vzele iz prometa.

Delegacija proizvajalcev čilskega solitra za Jugoslavijo je ustanovljena. Poddelegat za Slovenijo je dipl. agr. A. Jamnik v Ljubljani. Čuti je, da bomo kmalu preskrbljeni s čilskim solitrom, tem najvažnejšim dušičnatim gnojilom, katerega je naše kmetijstvo med dolgotrajno vojno tako silno pogrešalo. Naša polja, travniki in vinogradi so popolnoma izčrpani in obubožani. Odtod slabe letine. Hlevskega gnoja povsod primanjkuje, zato bo našim kmetovalcem čilski soliter kaj dobro došel in to še posebno kot zanesljivo koristno umetno gnojilo, katerega rabiti so kmetovalci že od prej dobro vajeni.

Glede priznanc, katere dobe stranke ob markiranju kron za pridržano petino pred-

loženega denarja, krožijo najrazličnejše vesti. Raznaša se, da je to izgubljen denar, na drugi strani pa zopet eni trdijo, da je edino pridržana petina nekaj vredna, drugi pa, da se bodo te priznanice izplačale v srebru. Vse te govorice so neosnovane. Te priznanice se pobotnice o izročni svoti ter se bodo pri zameni za nov denar vračunavale prav kakor gotovina. Slepilne govorice raznašajo razni špekulantje.

Trgovska pogodba med Čeho-Slovaško in Jugoslavijo. Beograd, 9. decembra. (Slov. N.) Med našo kraljevino in čeho-slovaško republiko se je sklenila nova trgovska pogodba, ki ureja odnose med obema državama. V smislu te pogodbe se je čeho-slovaška vlada obvezala, da nam dobavi 1100 vagonov sladkorja, računajoč za vsako kilo sladkorja $3\frac{1}{2}$ kg pšenice. Za ostalih 400 vagonov sladkorja zahteva čeho-slovaška vlada za vsak kilogram 1 kilogram govejega mesa žive teže. Čeho-Slovaška pa mora plačati za vse proizvode, ki jih kupi v naši kraljevini, izvozno carino.

Trgovinska pogajanja z Avstrijo. Beograd 8. decembra. (Slov. N.) V dobro informiranih političnih krogih sodijo, da se trgovinska pogodba, ki jo je naša država zaključila z Avstrijo pred tremi meseci, kljub novim pogajanjem ne bo bistveno spremenila. Kakor se zdi, bo ta trgovinska pogodba izpremenjena samo v toliko, da bo Avstrija morala blago, nakupljeno v Jugoslaviji, plačati izključno v zdravi valuti. Razen tega bo morala Avstrija nam odstopiti za 250 milijonov kron lokomotiv in vagonov in posoditi za delj časa že določeno število lokomotiv. Naša država bo plačevala v avstrijskih kronah. Avstrija se bo zavezala, da prepusti preko svojega ozemlja 15.000 vagonov soli, nakupljenih v Nemčiji, in drugega blaga za našo državno monopolsko upravo. Naši trgovci bodo blago, kupljeno v Avstriji, plačevali v avstrijskih kronah. Obracun se bo vršil po vsakodnevem kurzu.

Kako se je podražil tobak. Iz cenovnika o izdelkih tobačnega monopola, veljavnega od 3. decembra t. l. posnemamo: fini pursičan stane sedaj 1 kg 315 K, najfinejši turški 420 K, najfinejši hercegovski 280 K, fini turški 175 K, hercegovski 140 K, srednjefini turški 96 K 25 v, najfinejši ogrski 56 K. Domači tobak za pipo 21 K. Smotke stanejo po 100 komadov: regalitke 210 K, trabuke 175 K, britanike 175 K, operas 157 K 50 v, kuba-portorike 140 K, portorike 105 kron, viržinke 105, brazilke 87 K 50 v, viržinioze 70 K, namešane inozemske 52 K 50 v, kratke domače 35 kron. Svalčice po 100 komadov stanejo: egiptovske 45 K 50 v, princeze 38 K 50 v, dame 21 K, športne 17 K 50 v, ogrske 7 K. Cena je preračunjena v kronah po uradnem kurzu 1 dinar = 3 K 50 v.

Cene usnju. „Uradni list“ priobčuje naredbo dež. vlade, s katero se določajo cene surovim kožam, usnju in usnjenim izdelkom. Za podplate so določene cene od 44—84 K, za rjavo zgornje usnje 84—95 K, za črno zgornje usnje 76—87 K, za telečje zgornje usnje pa od K 117—125 za kilogram.

Izvoz žita. (Jugoslavija.) Pravijo, da je statistično dokazano, da ima naša država velike količine žita in moke, ki presegajo potrebo. Iz tega razloga se je ministerstvo trgovine sporazumelo z ministrstvom za prehrano, in plod sporazuma je bila določitev, da se sme štiri do petsto tisoč ton (štirideset do petdeset tisoč vagonov), žita, oziroma moke prodati izven državnih mej. Kdor ve, da določa tečaj valuti izvoz in uvoz, gotovo ne bo oporekal ukrepu dveh ministerstev. Vprašanje pa je, koliko resnice je na vesteh, da imamo žita čez svojo potrebo. Glasovi, ki se pojavljajo v zadnjem času pravijo, da so prebitki žita mnogo manjši kakor se je računalo sprva. Ko se je sklenilo, da se lahko izvozi 40 do 50.000 vagonov žita, še ni bilo pozitivno dognano, da je letošnja žetev slaba, mnogo slabša nego se je pričakovalo. Računalo se je, da bo posebno dobro obrodila koruza, ki je obetala krasne uspehe. Dež in vlaga pa nista dopustila, da bi pravilno

dozorela in tako je dobršen del žetve letos proti pričakovanju propadel. To je žitno bilanco povsem izpremenilo, zato je treba, da se izpremeni tudi naše izvozno vprašanje. Najprimernejše za sedanjí položaj je, da se izvoz hrane — dasi je to s trgovsko-gospodarskega stališča težko izvesti — zmanjša, ali celo ustavi. Vsi znamo in vidimo, da je hrana in prehrana regulativ splošnega zadovoljstva v državi. Prehrana je danes edina vsaj nekoliko svetla točka našega državnega položaja. Zato si moramo prizadevati, moramo vse storiti da jo ne le ohranimo na sedanjí višini, ampak še zboljšamo. Za enkrat treba izvoz nemudoma ustaviti. Ako nam bo živeža kaj preostajalo, ga bomo pozneje lahko še boljše prodali, kakor sedaj.

Izvoz živeža se prepove. Beograd, 10. decembra. (Jugosl.) Ministerski svet se je bavil na svoji večerajšni seji s prehranjevalnimi težkočami, ki so se pojavile v posameznih pokrajinah države. Ministerski svet je sklenil prepovedati začasno izvoz živeža, zlasti moke in žita, dokler se ne reši najhujša kriza. Izvažati bo smela le še „Centralna Uprava.“

Uradni komunike o kolkevanju. Ljubljanski dopisni urad poroča iz uradnega vira: Iz vseh strani dežele prihajajo poročila, da se je ljudstvo točno držalo predpisov glede biljegovanja. Izvzemši slučaj v Kropi, kjer je komisija zlorabila svojo oblast in je biljegovala avstr. bankovce, za kar se nahaja v sodni preiskavi, ter nekaj slučajev poizkušenege tihotapstva, ni bilo incidentov. Trgovcem, ki so v prvih dneh odklanjali sprejem nebiljegovanih bankovcev, je politična oblast diktirala jako občutne kazni. Ljudstvo na splošno razumeva biljegovanje in pričakuje od njega, da preneha devalvacija jugoslovanske krone. Razni nezadovoljni elementi prirejajo po deželi shode in sklepajo resolucije proti 20%nim priznancam, hoteč v ljudstvu zasejati nezaupanje, da bo država kdaj honorirala priznanice. Izkuša se ljudstvo spraviti v strah za to, da bi po nižji ceni priznanice prodalo. Istočasno pa se nakupujejo priznanice, za katere se v mestih plačuje celo precej nad pariteto. Ljudstvo se odločno sviri pred hujskači, ki kvarilo kredit države, zlasti pa se pozivlje, naj priznanc ne prodaja, temveč jih dobro hrani, kajti za definitivno izmenjanje stare krone so vse priprave že v polnem teku in tedaj bo seveda priznanica veljala toliko, kakor kolkovana krona. Hujskače, ki po shodih napadajo vlado radi priznanc in s tem spravljajo priznanice na nižjo ceno v roke nakupcev, naj se ovadi bližnji oblasti.

Dopisi.

Dijaška kuhinja v Ptuj. Za to kuhinjo, katere stroški so preračunjeni za letošnje šolsko leto na 20.000 K, se je oglasilo že več prijateljev, nekateri s precejšnjimi zneski. Iz zapaščin je prejela 1170 K in sicer 500 K po Mihi Brenčiču, veleposestniku v Rogoznici, 490 K po Jožefu Mešku, župniku pri Sv. Miklavžu, 130 K po Ant. Vrazu od Sv. Lenarta in 50 K po Vidu Janžekoviču, župniku v Svečini. Nabralo se je 971 K 60 v in sicer je nabral prof. Ant. Kolarič ob godovanju prošta Martina Jurkoviča 450 K, prof. Ant. Sovré za na dražbi prodano gos 250 K (on sam je povrh daroval gos; izdražbilo se je 300 K; a od teh je 50 K dobilo gimn. podporno društvo), posestnik Jakob Šešerko v Sobotincih ob blagoslovljenju kapele 74 K, prof. A. Sovré v prijateljski družbi 30. nov. 102 K (polovica zbirke; drugo polovico je dobilo gimn. podporno društvo), župnik Planinc na Kogu 50 K, dr. Gosak v Nar. domu ob koncertu 12. okt. 45 K 60 v. Gostije so se spomnile dijakov s 722 K in sicer gostija Mavrič-Ciuha s 57 K v Selnici ob Dravi, Jos. Sagadin—Tončka Kupčič na Gori 55 K, Ant. Kolarič—Alojzija Kolarič v Središču 610 K (za purana, ki ga je daroval ženin v ta namen, purana pa izdražbal in tudi daroval Dij. kuhinji kapetan Babič.)